

ضرورت تحقیق

پیرامون

فرق و مذهب

بخش فرهنگی جامعه مدرسین

یکی از واقعیاتی که در سراسر تاریخ می‌توان مشاهده کرد، درگیری بی‌امان افکار و ایدئولوژی‌های مختلفی است که هر کدام سعی در اثبات برتری خود بر دیگران دارند، این درگیری افکار که در سه هزار سال اخیر، در حد گسترده‌نی بوده، تنها در محدوده درگیری‌های فکری و فلسفی باقی نمانده است، بلکه با تأثیر خود بر اندیشه‌ها و افکار توده‌های مردم، هر کدام آنها را به سمت و سویی کشانده و زمینه‌ساز درگیری‌های سیاسی و نظامی در تاریخ شده است. با نگاهی به حوادث و جریان‌های مهم تاریخی و حتی جزء جزء حوادث زندگی افراد، شاهد تأثیر بینش‌ها و ایدئولوژی‌های مختلف هستیم، و از آنجا که ما در بینش تاریخی خود، اندیشه را مقدم بر علم دانسته و طرز فکر را پایه موضوعگیری می‌دانیم، طبیعتاً باید نقش بینش را در عمل بسیار گسترده و عمیق بدانیم.

تأثیر یک بینش باطل، بر یک جریان انحرافی که ثمره آن خسارات فراوان است، بر عهده کسانی است که چنین بینشی را ترویج کرده‌اند، شاید کسانی نیز که در برابر گسترش چنین بینش انحرافی در جامعه مقاومت نکرده‌اند، گناهشان کمتر از مروجین اصل آن اندیشه‌ها نباشد. در حقیقت اولین گام برای اصلاح جامعه، اصلاح اندیشه‌ها و بینش‌هایی است که بر جامعه حاکم بوده و نظام ارزشی جامعه را شکل می‌دهد، و این یک اصل است که مبارزه فکری مقدم بر یک مبارزه نظامی است چرا که اگر افکار و اندیشه‌ها بطور دقیق شناخته شود و حق و باطل بر مردم آشکار گردد نیاز به یک مبارزه نظامی (جز با کسانی که فطرت آنها به کل فاسد شده) احساس نخواهد شد.

ضرورت اصلاح اندیشه در عصر حاضر

تأثیر اندیشه و بینش در عملکرد انسان به عنوان یک اصل ثابت در همه انسانها جریان دارد اما گویا آگاهی به رابطه بین بینش و عمل، برای هر انسانی که دست به عمل می‌زند، در دنیای جدید بیشتر شده است، انسان جدید در عمل خود بیشتر سعی دارد تا بشناسد و لااقل مدعی است که با شناخت بهتر عملکرد مناسبتری خواهد داشت.

در واقع شناخت ارزش علم و آگاهی در دنیای جدید تا حدودی محقق گردیده و درصدد تأثیر اندیشه بر عمل — که موجب بالا رفتن تعهد و مسئولیت انسان شده — روبه فزونی گذاشته است لذا در این دوره جدید مسئله اصلاح اندیشه ضرورت بیشتری داشته و زمینه زیاده‌تری دارد، دنیای جدید بیش از دنیای قدیم در انتظار ارائه افکار صحیح و پذیرش نقد و انتقاد پیرامون اندیشه‌ها و افکار مختلف است.

ضرورت شناخت سایر اندیشه‌ها

بدنبال مقدماتی که گذشت، احساس می‌شود که حقیقت فوق، امری روشن و بدون ابهام باشد، در یک حرکت اصلاحی و در واقع برای ارائه افکار صحیح و اندیشه‌های سالم، دو کار ضرورت دارد.

ابتداء حذف کردن اندیشه‌های باطل و بینش‌های انحرافی و بعداً ارائه مطالب صحیح و بینش‌های سالم.

به حکم درسی که ما از شیوه تبلیغی رسول الله (صلی الله علیه و آله) می‌گیریم ابتداء می‌بایست لا مطرح شده و ضرر و زیان بت پرستی و عقائد شرک آلود بر مردم آشکار شود و پس از آن کلمه الله به عنوان اندیشه حق، جایگزین تمامی آن گرایشها و بینش‌های باطل گردد.

یک اندیشمند مذهبی نمی‌تواند با ارائه افکار صحیح، مطمئن به پیروزی بر سایر اندیشه‌ها باشد. او می‌بایست صرف نظر از این حرکت خود، با شناخت سایر مذاهب و عقائد، و ارائه نقاط ضعف آنها، مردم را نسبت به آنها بی‌اعتماد کند، وقتی در این عمل خود موفق شده و شک و تردید را ایجاد کرد، می‌تواند پایه‌های محکم عقائد خود را با ارائه آنها به شکل استدلالی محکم کند.

متأسفانه امروزه مجامع علمی — اسلامی، تنها به یک بخش از وظائف خود عمل می‌کنند و آن ارائه اسلام است اما تحقیقی که بطور عمیق پیرامون سایر افکار باشد بندرت دیده شده است، در حالی که چنین حرکتی به عنوان یک ضرورت برای گسترش اسلام می‌باید مطرح شده و طبعاً

مجامع تحقیقی بخشی از کار خود را صرف تحقیق پیرامون عقائد سایر فرق و مذاهب بکنند.

موقعیت امروز اندیشه اسلامی در دنیا

رشد اسلام به عنوان یک اندیشه مذهبی در جهان، در دوره اخیر بسیار گسترده بوده است این یک حقیقتی است که بسیاری بدان اعتراف کرده اند، دنیای غرب که دل خوشی از اندیشه انسان پرستانه (اومانیزم) خود ندارد و طعم این اندیشه را در برپائی دو جنگ جهانی دیده است، امروزه با روی آوری به اندیشه مذهبی و بخصوص اسلام، ایده آلهای خود را در این مکتب جستجو می کند، اگر چه در دنیای غیر اروپا و آمریکا، همچون آسیای دور و آفریقا نیز اسلام رشدی داشته است، در عین حال، اهمیت نفوذ اسلام در اروپا که مدعی علم و تمدن است بسیار زیاد می باشد، اگر این حقیقت ثابت باشد طبعاً وظیفه حوزه اسلام است که تلاش خود را در این رابطه گسترده کند، ما در مبارزه خود علیه دنیای غرب می بایستی ضرورت یک کار فکری را احساس کرده و اگر ما از نقطه نظر نظامی توانائی رویائی را نداریم، از نظر فکری امکان دارد اروپا را متمایل به اسلام کنیم و با ایجاد یک انقلاب فکری، زمینه تحولات سیاسی و نظامی را در اروپا به نفع خود به چرخش در آوریم. ممکن است در آینده نزدیک موفق به ایجاد چنین جوی نباشیم اما اگر امروز علامات رشد آن مشهود است طبعاً برای آینده می توانیم امیدمان را گسترش دهیم.

مقاله ای که در تهران تایمز در تاریخ ۸ مهرماه ۱۳۶۵ انتشار یافت حاوی نکات پراهمیتی پیرامون رشد اسلام در فرانسه بود، بطوری که نویسنده این مقاله اشاره کرده بود از سال ۱۹۷۳ تاکنون بیش از ۳۰ هزار نفر به اسلام گرویده اند، در حالی که اوقید کرده که بعضی از آمارهای غیر رسمی، این رقم را تا ۳۰۰ هزار نفر نیز ذکر کرده اند.

در روزنامه گاردین در ۱۶ اکتبر سال جاری، گزارشی پیرامون گسترش اسلام در بریتانیا درج شده است بطوری که در این گزارش آمده در پنج سال گذشته مسیحیان تعداد نیم میلیون نفر از اعضای خود را از دست داده اند، در همین مدت تعداد مسلمانان به میزان یک سوم (حدود ۸۵۲۰۰۰) افزایش یافته است ارقام مزبور در کتاب (

) منتشر شده است، همچنین در این گزارش آمده است تعداد مساجد از ۴ مسجد در سال ۱۹۶۰ به ۳۱۴ مسجد در سال گذشته افزایش یافته است، این دو گزارش تنها نمونه کوچکی از ارائه فعالیت های مذهبی در اروپا است. طبعاً رشد یک اندیشه چه بسا اگر زمینه آن

فراهم باشد در مدتی کوتاه می‌تواند تا چند درصد افزایش داشته و یکباره به صورت یک موج عمل کند.

در مقابل، تبلیغات مسیحیت را نیز نباید نادیده گرفت، بخصوص در کشورهای فقیر جهان که با ارائه امکانات مادی توانسته‌اند عده زیادی را جذب کنند کما اینکه بر علیه اسلام در نشریات متعدد خود مقالات زیادی درج کرده‌اند، مجله دیدگاه مترقی در روی جلد خود عکس سمبلیک عیسی (ع) را با کبوتر و عکس پیامبر اسلام (ص) را با شمیر منعکس کرده است.

موقعیت مذهب شیعه

امروزه که انقلاب اسلامی منادی اسلام واقعی است در کنار خود مروج اندیشه شیعی که ادامه اسلام راستین است می‌باشد و از آنجا که این انقلاب منافع استکبار را در سراسر جهان به مخاطره انداخته، تبلیغات بر علیه اسلام و بخصوص جنبه شیعی آن رواج گسترده‌ای داشته است. تعداد کتابهایی که بر علیه انقلاب اسلامی و شیعه در این مدت پس از انقلاب منتشر شده بسیار زیاد می‌باشد، این تبلیغات در تمام کشورهای اسلامی از جمله پاکستان و کشورهای عربی خلیج فارس رواج دارد. اصل و منشاء آن نیز دلارهای نفتی عربستان است که ماهانه (دریک گزارش رابطه العالم الاسلامی) چیزی حدود ۴۳۷۴۹ کتاب بطور رایگان منتشر کرده است، اغلب این کتابها بر علیه شیعه می‌باشد، مجله سعودی «المجلة» در همین شماره اخیر خود کتابی را بانام «دراسة عن فرق فی تاریخ المسلمین، الخوارج والشیعه» در ۳۳۰ صفحه منتشر کرد، در همین دو سه سال اخیر دهها هزار نسخه از کتابهای «احسان الهی ظهیر» یکی از مزدوران استعمار در پیرامون شیعه بطور رایگان بخش شده است. این صرفنظر از تبلیغات رادیوهای عربستان در سطح منطقه می‌باشد.

با توجه به مطالب فوق، ضرورت بحث و تحقیق پیرامون فرق و مذاهب و ادیان بالاخص مذاهب اسلامی روشن می‌شود، قبلاً علماء و محققین اسلام در این باره عنایت بیشتری داشتند که هم اکنون نیز ما از آثار و تحقیقات آنها استفاده می‌کنیم لیکن بعداً این مسأله اساسی مانند بسیاری از مسائل دیگر به دست فراموشی سپرده شد. در صورتی که دشمنان اسلام نیروهای علمی و فرهنگی و تبلیغاتی خود را به صورت وسیعی بر علیه اسلام و بالاخص بر علیه تشیع، گسترش داده‌اند، بدین جهت بخش فرهنگی جامعه مدرسین حوزه علمیه قم احساس ضرورت کرد که

بدادش غسل و او را در کفن کرد
 پس آوردش که در خاکش سپارد
 کجا قبر و کجا آرامگاه است
 چرا بر اوستم فاش و عیان شد
 همین باشد دلیل زنده ما را
 بهر صورت علی با ناله اندر
 کنار قبرش آنسان درنوا شد
 کفن بر جسم آن زیبا بدن کرد
 بخاک آن روی نیلی را گذارد
 کجا جای غروب قرص ماه است
 چرا قبر شریف او نهان شد
 که مظلومه زدنیارفته زهرا
 امانت داد در دست پیمبر
 که اندر لرزه عرش کبریا شد

«علی» بس کن سخن در این مصیبت
 که آتش زد دل اهل ولایت^۱

۱- اشعار فوق اثر طبع حضرت آیت الله آقای حاج آقا علی صافی گلپایگانی است که در سال ۱۴۰۶ قمری در قم سروده اند.

بقیه از صفحه ۸۹

واحدی را به نام واحد فرق و مذاهب تأسیس نماید، هدف از تأسیس این واحد، تحقیق و مطالعه درباره فرق و مذاهب می باشد و در این باره به همکاری دانشمندان و اهل تحقیق نیاز داریم. ممکن است در حوزه علمی قم یا در سایر شهرستانها افرادی باشند که تحقیقاتی در این زمینه داشته یا مشغول باشند، بدین وسیله از آنها خواستاریم که رشته مورد تحقیق و یا نتیجه تحقیقاتشان را به این واحد گزارش دهند تا از تکرار و دوباره کاری جلوگیری شود و هم چنین از اساتید و فضلاء و اهل تحقیق خواهشمندیم در صورت تمایل با این بخش همکاری نمایند.